

Toda veselje in navdušenost domačinov in ptujih romarjev ni trajalo dolgo. Čez tri leta in devet mesecev, dne 10. dec. l. 1294. zginila je zopet hišica na čudovit način*). Žalost ondotnega ljudstva zaradi zgube tako dragocenega duhovnega zaklada bila je silna, in le deloma so se vtolažili, ko so zvedeli, kam da je sveta hišica prenesena bila. Da bi ljudstvu nadomestil vsaj nekoliko to britko zgubo, dal je Nikolaj Frangepani na mestu, kjer je stalo Marijno svetišče, zidati kapelo, njegov sin Martin pa je dal zraven postaviti samostan in ga izročil čč. gg. oo. Frančiškanom, ki ga imajo, kakor je znano, v lasti še zdaj. Tudi papež Urban V. želeli so utolažiti Trsatčane; poslali so jim namreč za zgoraj omenjeno kapelo Marijno sliko, izslikano po sv. evangelistu Lukeži, ki se še dandanes časti na sv. Trsatu z veliko vnemo in pobožnostjo.

Kot v pojasnilo ravno navedenih podatkov naj vendar še omenim, da zgoraj omenjena kapelica, ki jo je bil dal pozidati grof Nikolaj Frangopani, ni bila tako velika, kakor je prava sveta hišica v Loreti. Prostor je bil vendar še vedno zaznamovan, kamor so bili angeli sveto hišico postavili. L. 1614. se je pod vodstvom tedanjega zaslugopolnega in marljivega g. O. Frančiška Glaviniča zidala nova kapelica, ki služi kot presvetišče trsatske cerkve še dandanes, in sicer na ravno taistem mestu, kjer je stala sveta hišica. Ima tudi natančno njeno dolgost in širokost. Druge poprave, predelovanja in zveksanja cerkve, vršile so se nekaj okoli leta 1644., nekaj pa leta 1691. Da se vsled tehničnih ved in stavbenega ukusa taistega časa, ter zaradi mnogih prizidav trsatsko svetišče ne more meriti s cerkvenimi stavbami naših dnij, je vsakemu lahko umevno. Vendar pa to ne ovira goreče vneme pobožnih romarjev, ki iz bližave in daljave prihajajo v obilnem številu, poklanjat in priporočevati se milostni priprošnji premile trsatske Majke Božje. (Dalje sledi.)

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

(Dalje.)

II.

Trakovne žage imajo to prednost, da so jako tenke. Delajo dve tretjini manj žaganja nego okrogle žage in dosti točno izračunanje je pokazalo, da se

*) Zanesljivi viri pripovedujejo, da so 10. dec. 1294. prenesli angeli sveto hišico čez Jadransko morje na Laško v pokrajino jakinsko (Ankona) in ondi postavili jo v neki lovorovi gozd. (V italijanščini zove se lovorov gozd »Lauretum«, odtod tedaj Loretto.) Zgodila se je bila ta dogodba v noči. Kakor pred tremi leti poprej na sv. Trsatu, tako je bilo tudi tu zdaj ljudstvo začudenja obvezeto, od kod je prišla prečudna stavba. A, tudi tam ni ostala dolgo. Nekega jutra zginila je hišica iz gozda in prenesena bila blizu mesteca Rekanato. Pa tudi tam še ni ostala. V jutro 7. septembra 1295. najdela se je zopet za streljaj oddaljena od poprejšnjega mesta, in tam stoji še dandanes, namreč na slovesnem Marijnem božjem potu v Loretu. O natančnih preiskavah govoriti bolj obširno, ki so se vršile na Sv. Trsatu in tudi v Nazaretu, da se je dognalo, da je današnje loretsko svetišče resnično prava Marijna hišica, ne spada v okvir mojega potopisa. Pisalec.

Lepa molitvena knjiga z celim popisom zgodovine Trsatske božje poti ozaljšana s krasnimi podobami, v slovenskem in hrvatskem jeziku, dobi se pri oo. frančiškanih v Ljubljani in Trsatu.

pri palec debelih deskah privaruje 10 odstotkov lesa. Narejene so tako, da lahko režejo les vsake debelosti, dočim se okrogle žage ne morejo narediti večje kakor 72 palcev v premeru. Če bi morale biti večje, bi morale zaradi trpežnosti že biti tako debele, da bi ne bile za rabo. Na nekaterih žagah to neugodnost okroglih žag skušajo odstraniti s tem, da na zgorej glavne žage pritrdijo drugo manjšo, katera reže gorjenji del bruna v jednaki črti z glavno žago, da je potem mogoče rezati debelejši les. Pogosto se dobita žagi nejednake upornosti in trdosti in zatorej nejednako režeta in kvarita les. Poleg tega pa zahtevata dve žagi jako komplikovan in drag mehanizem. Pri razpolovljenji cipreze, oreha, češnje, zlasti pa rudečega drevesa, neke posebne vrste cedre, na bregovih Tihega morja je pa trakovna žaga neobhodno potrebna, kajti te vrste so včasih po 7, 8, 10 in celo 12 čevljev debele in okrogla žaga bi jih ne mogla rezati z nobenim vspehom. Delo bi bilo drago in dobile bi se slabe deske.

Razen glavne žage, katero imajo v mnogih zavodih, da se bolje izrabi čas, samo za rezanje brunov, kakor delajo razni žagarji v Rusiji, pripravljena je še cela vrsta manjših podolžnih in poprečnih žag, katere obdelujejo deske in brune z vseh strani in jim dajo prave ogle na vseh štirih straneh. Napravljajo se jako komplikovano in bistroumno napravljene priprave za hitro premikanje lesa od jednega stroja do drugega v zavodu; vsaka minuta tam izrabi se, kolikor je le mogoče. Poslednji čas večji zavodi obdelajo toliko, da je naravnost čudno — največji zavod v michiganski državi izreže na dan 110 tisoč čevljev desk, če tudi se dan računa le na deset ur. Taki zavodi so popolnoma dovršeni v vseh ozirih in delo stane že jako malo.

Samo po sebi se razume, da je jedna glavnih stvari dovažanje brunov za tak zavod. Zavod dela dan na dan brez prenehanja, ali v gozdu večkrat ni mogoče delati zaradi dežja, viharja, blata in zaradi tega je potrebna vedno večja zaloga lesa, ker vreme lahko vsak čas ustavi dovažanje. Omenil sem že, da imajo mnogi zavodi svoje lastne železnice za privoženje lesa, ali do železnic spravljajo les z mulami v ravnih krajih, in z voli v goratih. V severnih državah pade dovolj snega, do bruna lahko nekaj časa v velikih množinah dovažajo na saneh, v srednjih in južnih državah pa ni snega in morajo bruna vse leto dovažati na vozovih. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Tega izvrstnega znanstvenega lista, kateri velja za vse leto le 2 gld., je izšel 1 seštevek letošnjega letnika, ki obsega to-le vsebino: 1. S. Rutar: Grobišče pri Sv. Luciji blizu Tolmina 2. J. Pečnik: Pogled na kranjska gradišča 3. A. Koblar: Drobčinice iz furlanskih arhivov. 4. Dr. I. Ev. Mauring: Utemeljenje mesta Višnje Gore. Mali zapiski: Občni zbor „Muzej-

skega društva za Kranjsko“. K. Črnologar: Slikane cerkve. S.: Stare altarne svetilnice in kadilnici. S.: Usnjate altarne blazine in kazule. A. K.: V postojinski jami l. 1797. J. Vrhovec: Novoletna darila. J. Vrhovec: Iz ljubljanskih mestnih računov. J. Vrhovec: Kdaj so začeli na Kranjskem krompir saditi? S. Robič: Kranjska školjka z biserom. J. Vrhovec: Velika soda. Slovstvo o domoznanstvu slovenskih dežel. A. K.: Ocena Orožnove knjige „Des dekanat Neukirchen“. Naštevaje drugih novih tiskovin o tej stroki.

Izobrane ruske narodne pripovedke preveo Mirko Divkovič ravnatelj kr. gimnazije zagrebške, imenuje se knjiga, ki je izšla v knjigarni dijaške tiskarne v Zagrebu in šteje 198 strani ter velja 80 novčičev. Knjiga je jako zanimiva za vsacega, ki se zanima za rusko narodno slovstvo, katero je jako bogato. Želeti je, da bi taka knjiga pri nas izpodrinila tiste nemške Sagen in die Märchen, ki se pri nas tako zelo bero. Tudi narodne pripovedke so za nas bolj primerne slovanske nego nemške.

Novice.

— **Naš presvetli cesar** mudil se je sedaj nekaj časa na počitku in sicer v Mentone na južnem Francoskem, kamor je s potovanja došla tudi presvetla cesarica. Ob dohodu cesarja ga je republikanski predsednik Carnot prijazno pozdravil, in cesar mu je takisto odzdravil. Na Dunaj se cesar vrne dne 17. t. m.

— **Nemška cesarica v Opatiji.** Minoli torek dopoldne peljala se je nemška cesarica s svojimi otroki preko Ljubljane v Opatijo, kamor je došla ob 2. uri popoldne Cesarico obiše v Opatiji tudi nemški cesar.

— **Častnim občanom** imenovali sta občini Podgorica in Moste, c. kr. vladnega svetnika in okr. glavarja g. Jan. Mahkot-a, v hvaležno priznanje zaslug, ki si jih je pridobil za imenovani občini in okolico ljubljansko sploh.

— **Povišana skladnina.** Finančno ministerstvo je skladnino (Lagerzins) pri tukajšnjem carinskem uradu zvišalo s 1. aprilom počenši od pol krajcarja na eden krajcar za 100 kilogr. in za eden dan.

— **Podpore.** Poljedelsko ministerstvo se je izreklo dati podpore za napravo sledečih vodovodov: Šmihel, občina hrenoviška 2000 gld., Knežak 1850 gld., Razdrto 800 gld., Strmea 830 gld. in Neverke, občina Šmihel 120 gld. Za napravo vodnjakov: Hrušnje, občina hrenoviška 400 gld., Zagon 450 gld. in Landol in Brinje, občina hrenoviška, 300 gld. potem za vodnjake v Zagorji, Orehki in Trnji po 500 gld.

— **»Narodni Dom«.** Temeljni kamen „Narodnemu domu“ položi se slovesnim načinom in s primerno slavnostjo dne 29. junija — Društveno premoženje je znašalo koncem l. 1893. brez Kotnikovega volila, ki je, kakor znano volil vse potrebne parkete, 85.000 gld. Ker ta svota ne bo zadostovala, se rodoljubje prosijo, da po svojih močeh še kaj žrtvujejo v ta namen.

— **Potrjena volitev.** Trgovinski minister je potrdil zopetno izvolitev Ivana Perdana, predsednikom in Antona Kleina, podpredsednikom trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani za leto 1894

— **»Radogoj«** pristopili so za ustanovnike z zneski po 100 kron gospod Anton Pogačnik, posestnik in trgovec v Cerknici, in gospe Matilda Tomšičeva in Pavla Malovrhova z Rakeka.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je od 12. do 28. februarja prejela te-le darove: Iz zapuščine velikega svojega dobrotnika, dr. L. Čučka, še 1100 gld., torej v vsem 3800 gld., slavni deželni zbor kranjski je, skrbeč za slovensko šolstvo in nadaljajoč svoje plemenito delovanje v tem smislu, od-

ložil družbi tudi za l. 1894. uprav veliko podporo — 1000 gld., slavno uredništvo „Slov. Naroda“ je izročilo 15. zbirko kronskih darov, nabrano od 1.—31. jan. v skupnem znesku 272 gld. 60 kr. — Pokroviteljice so poslale: Sl. posojilnica v Mariboru (v drugič), ki nam je poslala za l. 1894. dovoljenega daru 100 gld.; sl. moška podružnica v Kranji, ki je poslala 70 gld., meseca julija 1893. l. ostalih 30 gld., pa sedaj, in vas Št. Vid na Dolenjskem. Za zadnje imenovanih pokroviteljic so poslali vrli Št. Vidski domoljubi 213 kron; darovali so pa: Več gostov v gostilni g. Kunsteka o raznih prilikah 67 kron, g. Slivnik podobo sv. Cirila in Metoda, ki se je prodala za 20 kron, gg. dr. Fr. Podobnik 16, Anton Medved 15, Ivan Čebašek 14, Vinko Slivnik 12, dež. sodn. svetnik Iv. Vencajz 10, dr. R. Repič 8, A. Kunstek 6 kron, J. Lavrič, A. Liberšar, I. Mavrinčič po 4 krone, J. Klemenčič, I. Končina, A. Lesjak po 2 kroni, A. Koleša, J. Korban, I. Kremžar, A. Krašovec, I. Kristan, K. Pikel, A. Seliškar, J. Zajec po 1 krono, gospe in gospodične: R. Eržen, J. Fortuna, R. Gorec, J. Hribar, N. Kremžar, J. Kristan po 1 krono, Z. Krsnik 2 kroni 4 v., F. Kunstek, M. Oven, K. Pikel, A. Repič po 1 krono, več drugih 1 krono 80 v., gg. izven Št. vidske župnije: I. Poljanec s Krke 2 kroni A. Adamič iz Grosuplja 1 krono, J. Hočevnar in Tihle s Krke 1 krono 16 vin, in H. Povše v Krke 1 krono. — Iz g. dr. Škofičeve zapuščine smo prejeli še 50 gld. Dalje so nam naklonili: Sl. posojilnica v Sinčivesi na Koroškem 20 gld., g. notar S. Pirnat v Zatičini 16 gld. 44 kr., ki sta jih nabrala g. pošiljatelj in g. Jože Škufca pri predpustni veselici v gostilni Fricevi v Zatičini od Višnjanov, Zatičanov in Št. Vidcev; sl. posojilnica v Kamniku 10 gld.; sl. kmetska posojilnica na Vrhniki 10 gl.; sl. posojilnica v Tinjah na Koroškem 5 gld.; č. g. Ivan Volk, kapelan v Škocijanu, 4 gld. 37 kr., kot dar vesele družbe in več. g. župn. upravitelj Fr. Boncelj v Dražgošah 1 gld. 70 kr. kot vsakoletni dar tamošnjih udov družbe sv. Mohorja. — Rojaki! Da bi se nas spominjali tako požrtovalno i drugi naši zastopi, kot se nas slavni deželni zbor kranjski, da bi nam nebesa naklonila več takih dobrotnikov, kot sta rajna dr. L. Čuček in dr. Škofic, da bi naše podružnice pogosteje se oglaševale kot pokroviteljice, da bi naša mesta, trgi in vasi posnemali vas Št. Vid na Dolenjskem, naši denarni zavodi pa vrlo mariborsko posojilnico, zacelili bi marsikatero rano pri našem šolstvu, rešili bi še katero stotino slovenskih otrok in jo ohranili veri, cesarju in domovini V to pomozi Bog! Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Truplo** pokojnega učitelja J. Freuensfelda, ki je umrl v Pragi, prepeljalo se bode bodoči mesec od tam v Ljutomer, ter pokopalo v domači zemlji.

— **Umrli** je dne 13. t. m. na Skaručini pri Vodich č. g. B. Justin, duh. v pok., v 56. letu svoje starosti. R. I. P.

— **Županom** dunajskim je voljen dosedanji drugi podžupan dr. Grübl, ker se je prvi podžupan dr. Richter vsaki izvolitvi odpovedal.

— **Slovensko planinsko društvo** imelo je svoj dobro obiskani občni zbor dne 8. t. m. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega posnamemo, da je imelo društvo koncem leta 1893. 225 članov, mej njimi 3 ustanovnike. Društvo je zaznamovalo dosedaj nad 100 potov. Dohodkov je imelo društvo 1453 gld. Prvima častnima članoma društva bila sta izvoljena in sicer prvak slov. turistov g. Fr. Kadilnik v Ljubljani in prof. dr. J. Frischauf v Gradci, ki je z dobrimi sveti pospeševal društvene namene. — Da bi pač slov. planinsko društvo, ki ima prelepi namen naše lepe slovenske gore zaznamovati s kažipotmi, našlo pač obilo podpornikov. Odbor stoječ na čelu društva je pokazal, da razume svojo nalogo. Društvo obstoji še le dobro leto, a njegovo delovanje se priznava povsod in priznalo se je prav od kompetentne strani, da dosedaj še ni nobeno planinsko društvo v prvem letu svojega obstanka toliko storilo nego ravno slov. plan. društvo.